

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทักษะชีวิตของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

Factor Analysis Of Life Skill For Students Under The Office Of Secondary Educational Service Area 25.

จิรวัดณ์ วงษ์คง Jirawat Wongkhong

นักศึกษาลัทธิปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Student of Doctoral in Educational Administrations , Faculty of Education, Khon Kaen University

* Corresponding Author E-mail: saddheng@gmail.com

รับต้นฉบับ 2 พ.ค. 2563 ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ 24 พ.ค. 2563 ลงตีพิมพ์ 5 มิ.ย. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับทักษะชีวิตของผู้เรียนและ 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลทักษะชีวิตของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จำนวน 180 คน ดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนจำนวนผู้บริหารและครูตามสหวิทยาเขต เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.923 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติอ้างอิงด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 16.0 สำหรับการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน และใช้โปรแกรม Mplus 7.0 สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับทักษะชีวิตของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D.=0.54) องค์ประกอบทักษะชีวิตที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ($\bar{X} = 3.83$, S.D.=0.56) รองลงมา ได้แก่ การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 3.74$, S.D.=0.63) และองค์ประกอบทักษะชีวิตที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.56$, S.D.=0.64)

2. ผลตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลทักษะชีวิตของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 11.533 ค่าองศาอิสระ (Df) เท่ากับ 6 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-Value) เท่ากับ 0.0732 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.042 ค่าดัชนีรากที่สองกำลังสองเฉลี่ย (SRMR) เท่ากับ 0.017 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.995 ค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืน (TLI) เท่ากับ 0.978 พบว่าทักษะชีวิตมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) มีค่าตั้งแต่ 0.730–0.998 สามารถเรียงลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\beta = 0.998$) 2) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ($\beta = 0.992$) 3) การจัดการ

กับอารมณ์และความเครียด ($\beta = 0.979$) และ 4) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\beta = 0.730$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ทักษะชีวิตของผู้เรียน , การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the level of life skill for students and 2) to check congruence between a structural relationship model of life skill for student in the Office of Secondary Educational Service Area 25 and the empirical data. The sample of 180 administrators and teachers in the Office of Secondary Educational Service Area 25 was selected by random sampling and stratified by the ratio of the number of administrators and teachers in each School. The research instrument was a questionnaire with 5 rating scale and 0.923 reliability. Analyzed data by using descriptive statistics and inferential statistics. The programs used for analyzing data were SPSS version 16.0 and M plus version 7.0. The research findings were.

1. The level of life skill for students in the Office of Secondary Educational Service Area 25, overall was in 'high'. The highest of life skill for students are Interpersonal Relation ($\bar{X} = 3.83$, S.D.=0.56) , and then are Self Awareness ($\bar{X} = 3.74$, S.D.=0.63). and the lowest are Critical Thinking ($\bar{X} = 3.56$, S.D.=0.64)

2. The results showed that the confirmatory factors in the life skill for students in the Office of Secondary Educational Service Area 25 was perfectly filled with the empirical data. $\chi^2=11.533$, df=6,P-Value=0.0732, TLI=0.978. CFI=0.995, RMSEA=0.042, and SRMR=0.017. Level for every factor between 0.730 to 0.998. Ranking from 1) Critical Thinking ($\beta = 0.998$) 2) Interpersonal Relation ($\beta = 0.992$) 3) Coping with Emotion ($\beta = 0.979$ and 4) Self Awareness ($\beta = 0.730$) respectively.

Keywords: Life Skill, Confirmatory Factors Analysis

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศภายใต้วิสัยทัศน์“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”โดยได้กำหนด 6 ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว เนื่องจากสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ และได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่ง

การเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะตามหลักสูตร มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเป็นพลเมืองพลโลกที่ดี (Global Citizen) พร้อมก้าวสู่สากลนำไปสู่การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมถึงทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

ทักษะชีวิตเป็นทักษะที่มีความสำคัญสำหรับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน เนื่องจากจะทำให้ผู้เรียนสามารถนำกระบวนการต่างๆไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม สามารถทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล สามารถจัดการกับปัญหาและความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ตลอดจนสามารถหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแล ช่วยเหลือ และคุ้มครองในทุกมิติได้อย่างครบถ้วน เหมาะสม และทันเหตุการณ์โดยคาดหวังให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีวิต สามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและปลอดภัย ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้สนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการขับเคลื่อนโดยใช้กระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างเข้มแข็ง ต่อเนื่อง และยั่งยืน สำหรับด้านวิชาชีวิต หรือ “ทักษะชีวิต” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) ดังนั้น การเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะเป็นการสร้างคนให้มีประสิทธิภาพทั้งด้านความสามารถภายในและความสามารถภายนอก โดยความสามารถภายในเป็นความสามารถที่จะจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในตนเองและระหว่างตนเองกับผู้อื่น เช่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การจัดการกับความขัดแย้ง การจัดการกับความรู้สึกของตนเอง การควบคุมตนเอง การสร้างสัมพันธภาพ การปรับตัว การช่วยเหลือผู้อื่น และการรับผิดชอบตัวเอง ในขณะที่ความสามารถภายนอกจะเป็นทักษะความชำนาญในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่เสริมให้บุคคลดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข เช่น การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนและการแสดงความสามารถพิเศษตามศักยภาพ การพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตจึงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชนในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงและเตรียมพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต ดังนั้นจึงเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้เกิดขึ้นโดยการบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และรวมถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมนักเรียน (กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมชมรม/ชุมนุม) กิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและสาธารณประโยชน์และกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะตามนโยบายสถานศึกษา จะเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตได้ทุกองค์ประกอบของทักษะชีวิต (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551) และจากการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตพบว่า มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ทักษะชีวิตมีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากทำให้ผู้เรียนสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้ ดังนั้นในการจัดกระบวนการเรียนการสอนครูจึงต้องจัดกิจกรรม

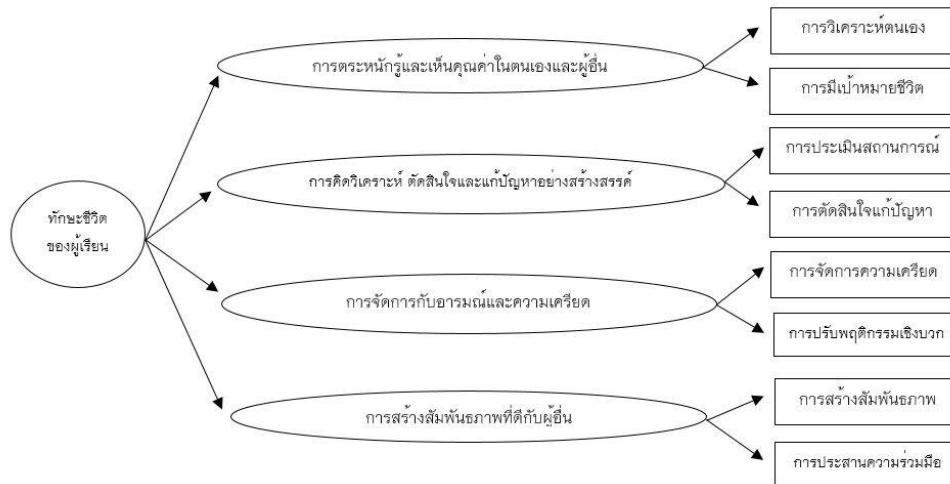
เพื่อให้เกิดทักษะชีวิตกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ได้พัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ SAIO Model ซึ่งได้กำหนดจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 6 จุดเน้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุดเน้นที่ 6 ด้านทักษะชีวิตของผู้เรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิด สร้างสรรค์ ตลอดจนมีสมรรถนะในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ แต่เมื่อพิจารณาผลการทดสอบระดับชาติขั้น พื้นฐาน(O NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ในปีการศึกษา 2562 พบว่าไม่มีโรงเรียนใดที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ครึ่งหนึ่งของคะแนนสอบในทุกรายวิชา นอกจากนั้นยังพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนค่อนข้างต่ำและไม่ เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต25,2562) แสดงให้เห็นว่านักเรียนบางส่วน มีปัญหาในการใช้ทักษะชีวิตจึงก่อให้เกิดผลกระทบกับคุณภาพผู้เรียนตามมา ดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่าง ผู้บริหารและครูในการหาแนวทางพัฒนาทักษะชีวิตให้ผู้เรียนให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยเหตุผล และความสำคัญที่ได้กล่าวข้างต้น จึงจำเป็นต้องหาแนวทางพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน การศึกษาองค์ประกอบของทักษะ ชีวิตของผู้เรียนจะช่วยให้เกิดความชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สามารถตระหนักรู้ เห็นคุณค่าในตนเองและ ผู้อื่น สามารถคิดวิเคราะห์หัดตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สามารถการจัดการกับอารมณ์และความเครียดและ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและทำวิจัยเพื่อ วิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยันทักษะชีวิตของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับและยืนยันองค์ประกอบทักษะชีวิตของผู้เรียนเพื่อสร้างโมเดลทักษะชีวิตของผู้เรียนสำหรับเป็นแนวทางใน การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะชีวิตของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลทักษะชีวิตของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทักษะชีวิตของผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิตของผู้เรียนของ UNESCO (2002) อ้างถึงใน สกล วรเจริญศรี (2550) มนลดา กล่อมแก้ว (2555) รณนัทธ กตตันวงศ์(2557) วา รินทร์พร พันเพ็ญฟู(2557) วีระศักดิ์ แก้วทรัพย์ (2559) นวลใย สุทธิพิทักษ์(2559) ศรีรัตน์ สิริรัตน(2560) ธนัตถ์กานต์ ศรีเฉลียว (2560) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2561) ได้กรอบแนวคิดดังภาพ

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้สถิติบรรยายและสถิติอ้างอิง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 3,326 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25, 2562)

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้กำหนดขึ้นจากประชากรที่เป็นผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ใช้เกณฑ์อัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างกับพารามิเตอร์หรือตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ซึ่ง Hair et al. (2006) กล่าวว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ควรมีอย่างน้อย 50 คน และควรเทียบสัดส่วนกับตัวแปรที่ศึกษาแต่ต้องไม่ต่ำกว่า 100 คน โดยใช้อัตราส่วนระหว่างกลุ่มตัวอย่างและประชากรควรเป็น 10 – 20 ต่อพารามิเตอร์ ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้มีจำนวน 12 พารามิเตอร์ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เท่ากับ 15:1 จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 คน

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จำนวน 180 คน ทำการสุ่มโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน และสหวิทยาเขตให้ครอบคลุมทุกโรงเรียนตามสัดส่วนประชากร

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ทักษะชีวิตของผู้เรียน จากการสังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และ 4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยทดลองใช้กับผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 จำนวน 30 คน ที่มีประสิทธิภาพการทดลองใช้ (Try Out) เท่ากับ 0.923

4. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติบรรยายใช้การแจกแจงความถี่และหาร้อยละสำหรับการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสถิติอ้างอิง ดังนี้

1) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน(Confirmatory Factor Analysis) เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างองค์ประกอบและกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อยที่ใช้กับข้อมูลเชิงประจักษ์

2) การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในกรณีที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งแรกยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยต้องปรับโมเดลเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดตามเกณฑ์ของประกฤติยา ทักษิณ (2559) ได้แก่ 1) ค่าไค-สแควร์ (χ^2) ไม่น้อยสำคัญทางสถิติหรือค่า p-value มีค่ามากกว่า 0.05 2) ค่าไค-สแควร์ต่อค่าองศาอิสระ (χ^2/df) มีค่าน้อยกว่า 2.00 3) ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ(CFI) มีค่ามากกว่า 0.95 4) ค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืน (TLI) มีค่ามากกว่า 0.95 และ 5) ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) มีค่าน้อยกว่า 0.05 6) ค่าดัชนีรากที่สองกำลังสองเฉลี่ย(SRMR) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.08

ผลการวิจัย

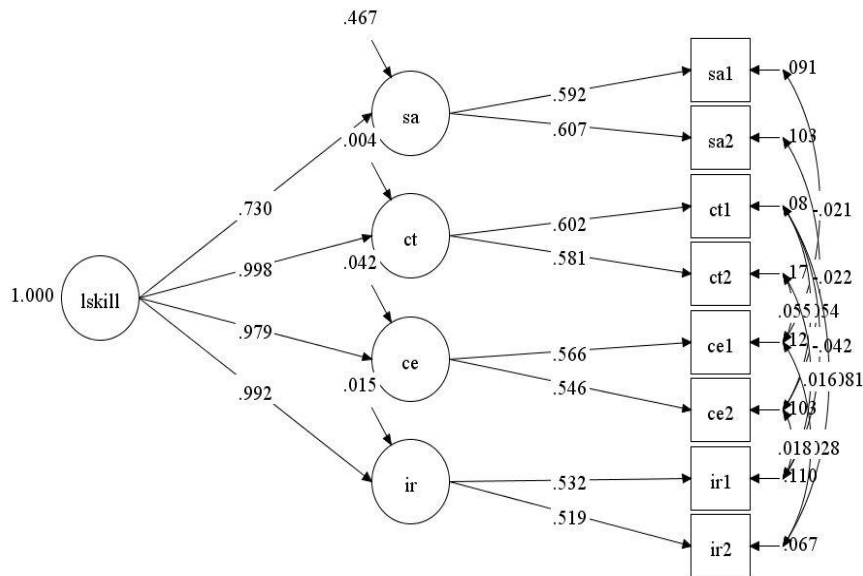
ระดับทักษะชีวิตของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D.=0.54) โดยองค์ประกอบทักษะชีวิตที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ($\bar{X} = 3.83$, S.D.=0.56) รองลงมา ได้แก่ การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 3.74$, S.D.=0.63) และองค์ประกอบทักษะชีวิตที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.56$, S.D.=0.64) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับทักษะชีวิตของผู้เรียน

ทักษะชีวิตของผู้เรียน	ระดับทักษะชีวิต		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	3.74	0.63	มาก
2. การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3.56	0.64	มาก
3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	3.63	0.60	มาก
4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น	3.83	0.56	มาก
ภาพรวม	3.69	0.54	มาก

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลทักษะชีวิตของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนีกลมกลืนของโมเดลทักษะชีวิตของผู้เรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อพิจารณาค่าไค์สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 11.533 ค่าองศาอิสระ (Df) เท่ากับ 6 ค่านัยสำคัญ

ทางสถิติ (P-Value) เท่ากับ 0.0732 แสดงว่าค่าไคว์สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.042 ค่าดัชนีรากที่สองกำลังสองเฉลี่ย (SRMR) เท่ากับ 0.017 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.995 ค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืน (TLI) เท่ากับ 0.978 แสดงว่าโมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 2

$\chi^2 = 11.533$, Df = 6 , $\chi^2 / Df = 1.922$, P-Value = 0.0732 , RMSEA = 0.042 , SRMR = 0.017, CFI = 0.995 , TLI = 0.978

ภาพที่ 2 โมเดลทักษะชีวิตของผู้เรียนที่มีการปรับแล้ว

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะชีวิตของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) มีค่าตั้งแต่ 0.730–0.998 สามารถเรียงลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\beta = 0.998$) 2) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ($\beta = 0.992$) 3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด ($\beta = 0.979$) และ 4) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\beta = 0.730$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบทักษะชีวิตของผู้เรียน

องค์ประกอบ	น้ำหนักองค์ประกอบ			ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2)
	β	S.E.	t	
1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	0.730	0.043	16.975	0.533
2) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	0.998	0.027	36.753	0.996
3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	0.979	0.027	36.465	0.958
4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น	0.992	0.024	40.759	0.985

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของทักษะชีวิตของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ในแต่ละองค์ประกอบหลัก พบว่า

1) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นองค์ประกอบหลักที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปมาตรฐานสูงที่สุดโดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด ได้แก่ การประเมินสถานการณ์ (CT1) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับ 0.602 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.809

2) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เป็นองค์ประกอบหลักที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปมาตรฐานสูงที่สุดรองลงมาโดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพ (IR1) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับ 0.532 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.720

3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด เป็นองค์ประกอบหลักที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปมาตรฐานสูงที่สุดเป็นอันดับสามโดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด ได้แก่ การจัดการความเครียด (CE1) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับ 0.566 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.727

4) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เป็นองค์ประกอบหลักที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปมาตรฐานน้อยที่สุดโดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด ได้แก่ การมีเป้าหมายชีวิต (SA2) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับ 0.607 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.782 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของทักษะชีวิตของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

องค์ประกอบ	น้ำหนักองค์ประกอบ			ค่าสัมประสิทธิ์การ พยากรณ์ (R^2)
	β	S.E.	t	
1. การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและ ผู้อื่น (SA)				
การวิเคราะห์ตนเอง (SA1)	0.592	0.042	14.191	0.794
การมีเป้าหมายชีวิต (SA2)	0.607	0.043	14.018	0.782
2. การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ (CT)				
การประเมินสถานการณ์ (CT1)	0.602	0.043	14.030	0.809
การตัดสินใจแก้ไขปัญหา (CT2)	0.581	0.045	12.964	0.659
3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด(CE)				
การจัดการความเครียด (CE1)	0.566	0.042	13.579	0.727
การปรับพฤติกรรมเชิงบวก (CE2)	0.546	0.040	13.638	0.744
4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น(IR)				
การสร้างสัมพันธภาพ (IR1)	0.532	0.039	13.583	0.720
การประสานความร่วมมือการทำงาน (IR2)	0.519	0.036	14.462	0.801

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ระดับทักษะชีวิตของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.69$ และ S.D.=0.54) ทั้งนี้เนื่องจากทักษะชีวิตจะทำให้ผู้เรียนสามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ รอบตัวได้ในสภาพสังคมปัจจุบันและการเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันพัฒนาร่วมกันอย่างยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับทางหน่วยงานต้นสังกัด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25,2562) ได้เล็งเห็นความสำคัญของทักษะชีวิตจึงได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รูปแบบการบริหารจัดการคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ SAIO Model โดยกำหนดจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 6 จุดเน้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุดเน้นที่ 6 ด้านทักษะชีวิตของผู้เรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์ ตลอดจนมีสมรรถนะในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับมณฑล กล่อมแก้ว (2555) กล่าวว่า ทักษะชีวิตเป็นความสามารถพื้นฐานในการจัดการที่เหมาะสมกับตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ตนเองสามารถปรับตัวและมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ถูกต้องในการที่จะเผชิญกับสิ่งท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับรมณภัทร กตตน์วงศ์(2557)กล่าวว่า ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการนำ

กระบวนการต่างๆไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆอย่างเหมาะสม

ผลการวิเคราะห์โมเดลทักษะชีวิตของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่าโมเดลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบหลักของทักษะชีวิตของผู้เรียนใน 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการศึกษาองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย จากแนวคิดของนักวิชาการอย่างหลากหลาย มีการทบทวนวรรณกรรมอย่างลุ่มลึกรวมถึงได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นที่ยอมรับได้ในวงการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยเพื่อนำมาสร้างเป็นนิยามศัพท์ที่สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยจึงทำให้โมเดลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัยพบว่า การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่มีความสำคัญมากที่สุดในการบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนยุคปัจจุบันควรเป็นผู้ที่สามารถแยกแยะข้อมูลข่าวสารปัญหา และสถานการณ์รอบตัวได้โดยเฉพาอย่างยิ่งข่าวสารที่มาจากสื่อออนไลน์ ผู้เรียนควรวิพากษ์วิจารณ์ข่าวสารและประเมินสถานการณ์รอบตัวที่เกิดขึ้นด้วยหลักการเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง เมื่อเกิดปัญหาในชีวิตประจำวัน ต้องสามารถแก้ปัญหาได้โดยการระบุนสาเหตุของปัญหา การหาทางเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์และเหมาะสมกับบริบทของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับศุภรัตน์ อิมวัฒนกุล (2552) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นความสามารถของวัยรุ่นในการคิดอย่างมีเหตุผล ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม เนื้อหาครอบคลุมถึง กระบวนการตัดสินใจที่มีขั้นตอน ซึ่งประกอบไปด้วย ขั้นระบุปัญหาที่ตัดสินใจ ขั้นรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเอื้อต่อการตัดสินใจ ขั้นรู้จักทางเลือกจากสถานการณ์ที่มีอยู่ ขึ้นบอกข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก และขั้นรู้จักทางเลือกที่ถูกต้องเหมาะสมที่สุด นำไปสู่การตัดสินใจเลือกอย่างสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับ UNESCO (2002 อ้างถึงใน สกพล เจริญศรี, 2550) กล่าวถึง ทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ (Decision Making and Problem) ประกอบด้วย ทักษะในการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร การประเมินผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของพฤติกรรมในปัจจุบันสำหรับตนเองและผู้อื่น การกำหนดทางเลือกต่างๆในการแก้ปัญหา ทักษะการวิเคราะห์เกี่ยวกับอิทธิพลของค่านิยมและเจตคติของตนเองและบุคคลอื่นต่อแรงจูงใจ และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking Skills) ประกอบด้วย การวิเคราะห์กลุ่มเพื่อนและอิทธิพลของสื่อต่างๆการวิเคราะห์เจตคติ ค่านิยม ปทัสฐานทางสังคมและความเชื่อ และปัจจัยต่างๆที่มีผลกระทบต่อนตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น เป็นองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดเป็นลำดับที่สอง ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่นจะทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารในรูปแบบต่างๆได้ เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1997) กล่าวว่า การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีเป็นความสามารถของบุคคลในการเข้าใจ

บุคคล มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันได้อย่างเหมาะสม สามารถรักษาเพื่อให้ดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ที่ดี นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข และรวมถึงแรงสนับสนุนทางสังคมที่ได้จากการรักษาสัมพันธภาพที่ดีของบุคคลในครอบครัวและสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) กล่าวว่า การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น หมายถึง การเข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูดและภาษากาย เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับรู้ความรู้สึกนึกคิด และความต้องการของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการกับอารมณ์และความเครียด เป็นองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดเป็นลำดับที่สาม ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการอารมณ์และความเครียดจะทำให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง เมื่อมีความเครียดเกิดขึ้นสามารถรู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียดของตนเองได้ สามารถหาวิธีผ่อนคลายความเครียด รวมถึงหลีกเลี่ยงและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดีสอดคล้องกับ UNESCO (2002 อ้างถึงใน สกล วรเจริญศรี, 2550) กล่าวว่า ทักษะการจัดการกับความรู้จัก (Skills for Management Felling) ประกอบด้วย การจัดการความโกรธ การจัดการกับความวิตกกังวล และความเศร้าหรือผิดหวัง ทักษะการเผชิญสำหรับการจัดการกับความสูญเสียและความทุกข์ และทักษะการจัดการความเครียด (Skills for Managing Stress) ประกอบด้วย การบริหารเวลา การเพิ่มความคิดทางบวก และการรู้จักเทคนิคการผ่อนคลาย และยังสอดคล้องกับ มนลดา กล่อมแก้ว (2555) กล่าวว่า การจัดการกับอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลในการรู้จัก และเข้าใจภาวะอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ทั้งรู้จักจัดการกับอารมณ์ ซึ่งทำให้สามารถตอบสนองและแสดงพฤติกรรมออกมาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และการจัดการความเครียด หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายความเครียดและแนวทางในการผ่อนคลายความเครียด เพื่อให้เกิดการเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทิศทางที่ถูกต้อง เพื่อลดปัญหาต่างๆ

ผลการวิจัยพบว่า การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นเป็นองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นเป็นความสามารถในการรู้ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งพบว่า ผู้เรียนในสังกัดได้มีการพัฒนาการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอ สอดคล้องกับ Goleman (1995) กล่าวว่า การตระหนักรู้ในตนเองเป็นพฤติกรรมที่บุคคลรู้ตัวที่กำลังรู้สึกอย่างไรในขณะนั้น และใช้ประโยชน์จากความรู้สึกพึงพอใจช่วยในการตัดสินใจ นอกจากนี้มีการประเมินที่เป็นจริงเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง และมีความรู้สึกเพียบพร้อมในเรื่องความมั่นใจ และสอดคล้องกับนิลิตา อังกุล (2552) กล่าวว่า การตระหนักรู้ในตนเองเป็นการรู้สถานะภาพ บทบาทหน้าที่ ฐานะ การรับรู้และเข้าใจความรู้สึก ความคิดและอารมณ์ของตนเอง สามารถจัดการกับอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง รับรู้ความถนัด ความสามารถและยอมรับ รู้คุณค่าของตนเอง เข้าใจจุดเด่นและจุดด้อย รู้เป้าหมายชีวิต และประเมินตนเองได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับบรมณภัทร กตตวันวงศ์ (2557) กล่าวว่า การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เป็นความสามารถของผู้เรียนที่แสดงถึงสิ่งที่ตนเองชื่นชมและภาคภูมิใจ บอกเป้าหมายในชีวิตของตนเอง แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ บอกจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจของตนเองร่วมกับผู้อื่น ถ่ายทอดความคิดและจินตนาการให้ผู้อื่นยอมรับได้ สร้างผลงานที่เป็นประโยชน์สำเร็จ และมีความประหยัดในการใช้วัสดุให้คุ้มค่า แสดงออกถึงสิ่งที่ตนเองภูมิใจอย่างเหมาะสม ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อตนเองครอบครัวและสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เพื่อให้การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมอันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเพื่อพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยการนำไปบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน 2) ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคล เห็นคุณค่าของตนเอง ภาควิชาในตนเองและยินดีเมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จ 3) ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายในชีวิตของตนเองและสามารถวางแผนการดำเนินชีวิตให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้

1.2 การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เป็นองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดเป็นอันดับสอง เพื่อให้การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมอันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น 2) ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารในรูปแบบต่างๆอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งให้ผู้เรียนสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.3 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด เป็นองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดเป็นอันดับสาม เพื่อให้การจัดการกับอารมณ์และความเครียด สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมอันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการจัดการกับอารมณ์และความเครียดดังนี้ 1) ผู้บริหารควรเห็นประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการพัฒนาความสามารถจัดการกับอารมณ์และความเครียดผู้เรียน 2) ครูผู้สอนควรทำการประเมินความสามารถทางด้านอารมณ์ของผู้เรียน และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

1.4 การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เป็นองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด เพื่อให้การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมอันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรใช้หลักการเสริมแรงทางบวกเมื่อบุคลากรในโรงเรียนหรือนักเรียนประสบความสำเร็จ 2) ครูควรวิเคราะห์ความถนัดและความสามารถเฉพาะบุคคลของผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ 3) ครูควรจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น และหาเหตุผลที่เชื่อมโยงถึงผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

2.2 ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพโดยกรณีศึกษาสถานศึกษาที่สามารถพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนที่โดดเด่นเพื่อนำองค์ความรู้เชิงลึกที่ได้มาพัฒนาต่อยอดหรือพัฒนาโมเดลใหม่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2551).**หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** ชุมชนสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.กรุงเทพมหานคร .โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
จำกัด.
- ชนัดถ์กานต์ ศรีเจสสัย .(2560).**การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โดยใช้การวิจัย
ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม** .วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2560.
- นวลใย สุทธิพิทักษ์.(2559).**การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น**.
ดุสิตนิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- นิลิตา อังกฤษ.(2552). **การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัด
กรุงเทพมหานคร**.วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ วิจัยและสถิติทางการ
ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประกฤติยา ทักษิณ.(2559).**เอกสารประกอบการอบรมการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม
LISREL และ M-Plus**.ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มนลดา กล่อมแก้ว.(2555).**การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**.ปริญญา
นิพนธ์สาขา การวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รมณัทกร กตตวันวงศ์.(2557).**การศึกษามูลค่าการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนบางจาก(โกมลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร** .สารนิพนธ์สาขา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วารินทร์ พันธ์เพ็ญ.(2557).**การศึกษาองค์ประกอบทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**.
ดุสิตนิพนธ์ สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- วีระศักดิ์ แก้วทรัพย์.(2559).**การศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปี
ที่ 1** .เอกสารประกอบการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 1.
- ศรีรัตน์ สิริตโน.(2560).**การพัฒนาทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษา
วิทยาลัยอาชีวศึกษา**.ดุสิตนิพนธ์ สาขาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศุภรัตน์ อิมวัฒน์กุล. (2552). **ผลการประยุกต์ใช้โปรแกรมทักษะชีวิตรวมกับการสนับสนุน
จากผู้ปกครอง (5 A's) เพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นชุมชนแออัด**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สกล วรเจริญศรี. (2550). **การศึกษาทักษะชีวิตและการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ
ชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น**. ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการ
ให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.(2551).**การพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร.โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2561).**คู่มือการคัดเลือกครูต้นแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต ประจำปี 2561**.สืบค้นออนไลน์เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2562
ที่ <http://www.kksec.go.th/download25/booranakan61.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2562). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563** สืบค้นออนไลน์เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2563
ที่<http://personnel.obec.go.th/home/archives/46493>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25.(2562).**นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เสียวโมเดล (SIAO MODEL)**.ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 .(2562).**สารสนเทศข้อมูลครู** สืบค้นออนไลน์ เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2563 ที่http://www.kksec.go.th/e-info/person_kru2.php?k=5
- Goleman, D.(1995). **Emotional Intelligence**. New York : Bantam Books.
- Hair, et al. (2006). **Multivariate Data Analysis**. 6th. New Jersey: Prentice–Hall.
- World Health Organization. (1997). **Life Skills Education For Childred and Adolescents in school**. Geneva: World Health Organization.